

ՀԱՅԿԱՅԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԲԱՆՆԱԳՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս քաղաքի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 13րդ շրջանի (970 գումար) բաժնորդագրին է 20 Փր. կանխիկ...

ԺԳ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 43

1898 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 5
1898 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 24 (Հ. Տ.)

ԵԱՐՁԻ

Կը հրատարակուի Դ. և Շ. Թ. օրեր

ԳՆԱԾՈՒՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կա...
Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction : Rue Fortia, 7.

ԲՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պետք է գործել. — Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներին (Նիւ Եորք). — Մտածութիւններ վաճի ծովափին վրայ...

ՊԵՏԻ Է ԳՈՐԾԵԼ

Մէկ ժամանակ չափազանց առաջ վաղորդներին պէտք էր դուռնացունել որ գահավէժ չլիզէին ու չցատկէին...

Հիմա ալ, անոր հակառակ, ան տարբերութեան և անչարտաւիտեան մէջ կը կարծեն գտնել ոմանք ազգին փրկութիւնը:

Այս վերջիններ մեծ մասամբ առնուք են որոնք երբեմն միամտութեամբ մեծ յոյսերով ոգևորուած շատ վաղեցիկ, հիմա ալ բնականապէս յոգնած և թուլացած կը լինին:

Ո՛չ վաղել, ո՛չ ալ անշարժ նստիլ, այլ քալել. դէպի մեր նպատակ յառաջդիմութեան և մեր վիճակի փոփոխման համար այդ պէտք է լինի մեր նշանաբան:

Մեր պապեր իրենց գլխին այնչափ հարուած կերած էին որ սմբած, վախկոտ դարձած, լուիկ և անտարբեր վիճակ մ'ունեցած էին: Նոր երևան

եկած տղայներն ալ, վիպասանութիւն կարդալով միայն ազգի վիճակին հմտացած, մատաչներ լսելով միայն երեակայութիւններն տաքցած ոգևորուած, կարծեցին թէ, ինչպէս գրելը կրնայ դուրս նկարագրել վէպերին մէջ, այնպէս ալ դուրսութեամբ, փչելով մը կրնան Տաճկին յաղթել, գետին տապալել և Հայաստանը ազատել:

Երբ թմրած անտարբերների կամ մատաչներով իր ազգի վիճակի վրայ գաղափար կազմած տղայների միայն ազգին ազատութիւնը, ասկէ տարբեր վիճակի մը չէ կարելի տիրանալ: Մատաչների փոխարէն իր ազգի և երկրի վիճակը, դիրքը, անոր պէտքերը ստույգ կերպով ուսումնասիրելու, զանոնք դատելու և անոնցմով ոգևորուելու ժամանակը երբ հասնի, երբ հասունցած հասակի գիտակցութիւնն ունենայ և ցոյց տայ Հայ ազգը թէ ինք ո՛չ մահի դուռը հասած ծերուկ մ'է, ո՛չ ալ տղայ մը որ կողոտուի երեակայական մատաչներով կամ դիւանազէտներէ ո՛րսած մինչև խաչագործների պոռոտախօսութիւններով, ահա այդ ժամանակ կարող պիտի դառնանք մեր նպատակի հասնելու, չափահաս համարուելով մեր ինքնիշխանութիւն, մեր ազատութիւն ձեռք բերելու: Ժամանակ պէտք է այդ վիճակի հասնելու համար հեռագրեմք: Տղան անմիջապէս չմեծնար:

Բայց միթէ՞ պէտք է սպասել մինչև այդ վիճակի հասնելը և ոչինչ չգործել: — Ո՛չ. մարդ ամեն հասակի և

ամեն վիճակի մէջ ալ պէտք է գործէ, պէտք է աշխատի միշտ, ի հարկէ իր վիճակի, իր կարողութեան և հանգամանքներին համեմատ:

Երբեք կը կրկնենք թէ պէտք է տարածել մեր մէջ հայրենիքի ազատութեան սուրբ գաղափարը և գաղափարակցութիւն կազմելով ոյժ դուռնացնել:

Գաղափարի տարածումը գործելով է որ յառաջ պիտի երթայ, պիտի կազմակերպուի: Շարժելէ, գործելէ դադարել՝ ապրելէ դադարել է, մեռել է:

Թեկերը ծալած և աչքերը փակած անշարժ կենալու դիրքը արձաններին յատուկ է և ոչ թէ մարդերի:

Անտարբեր կենալու յիմար քաղաքականութեան մէկ անուն միայն կարելի է տալ, այն է անձնասպանութիւն:

Բայց թէ ի՞նչ և ի՞նչպէս պէտք է գործել, այդ խնդրին մենք կը վերադառնանք յաջորդ մի յօդուածով:

Մ. Փ.

Ն Ա Մ Ա Կ

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԻԱՅՆԱԼ-ՆԱԶԱՆԳՆԵՐԻՆ

Նիւ-Եորք, 26 յունվար 98

Անցեալ շաբթուն, Հայոց Ծննդեան տօնին առթիւ, Բողոքական ազգայնոց կողմէն ի նպատակ իրենց եկեղեցւոյ պատրաստուած մի հանդէս ևս տեղի ունեցաւ: Երկու շաբաթուայ մէջ

րով: Դրամական և գրական զբաղմունք աւելի լինել կը թուէին:

Իւրաքանչիւր պաշտօնեայ, մեր պատասխաններն ստանալէ վերջը, կը հեռանար մենէ սա հրաժարական ողջունել:

— Աստուած օրհնեցէ՛ զձեզ:

Dieu vous bénisse! Հայ եկեղեցականաց բարեկեցութեան և քաջութեան համար, ինծի ակնորթելի երեցաւ:

Գաղիերէն կը խօսէին: Բայց ցարդ լաւ խօսող ու լաւ հասկցող անձի մը հետ չը խօսեցայ: Այս անձինք շատ կը համակրէին, կը հետաքրքրուէին մեր վրայ: Ինծի կը թուէ թէ Հայ մարդ տեսած չունէին և կամ Կ. Կոստանոյ կոտորածէն փախչող առաջին անգամ կը տեսնէին: Ազգին որ կոտորածի միջոցին ինչ որ տեսայ, գրի առնեմ: Գրեցի. մատիտով որ բաւական ընթերցանի չեղաւ: Կերելի թէ չկրցան կարդալ, որովհետեւ բարձրահասակ, վերտու, աշխոյժ և միջին տարիքով կին մը, որուն հագած մանթոյն օձիքին ծայրէ-

իրարու յաջորդող հանդէսներն հոգեկան կազդուարնք մը պէտք է համարել վեճերով լի հիւծիլ ժողովներէ վերջ ուր բոլորքուած մտքերն և զայրացած սրտերն պահ մը կը յըդկանան և կը մեղկանան անուշ երգերի և քնքուշ արտասանութիւնների ազդեցութեան տակ: Ընկերական կապերն ամրապնդուլ լաւ միջոցներ են հանգէսները:

* *

Հանգէսներէ վերջ օրուան խօսակցականութեան նիւթն են Զինաստանի շուրջը դարձող անցքերը: Եւրոպական զրահաւորների հոսանքը դէպի չինական շուրջը Հայ դիւանագէտները կողմորէ եռանդով խօսելու: Կենթադրուի թէ հեռաւոր Արեւելքի մէջ պայթիւնի մը անմիջական արձագանքն մօտաւոր Արեւելքի մէջ պիտի թնդայ: քանի որ այս երկու Արեւելքներն ալ միևնոյն նախախնամութեան — եւրոպական պետութեանց — կամքին են յանձնուած, եթէ ինչպէս կան շուրջերն վրայ եւրոպական ներդաշնակութիւնը խզուի, կը կարծուի թէ այդ ներդաշնակութիւնը կը դադրի ևս («հիւանդ մարդ»ուն կեանք տալէ վտափորի շուրջերն վրայ): Թէ Հայերս ի՞նչ վիճակի կենթարկուինք, այդ մեզ փոյթ չէ: մենք քանդուած հայրենիքի մը վտարուած զաւակներն ենք, կուղենք մեր վրէժը լուծուած տեսնել... կըսեն շատեր:

* *

Ոչ նուազ չահեկան ուշադրութիւն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿԸ

(Պաշտօնաթիւն յուշագրին)

Փարիզի մէջ հիւրասիրութեանք Փրկութեան բանակին (l'Armée du Salut) տունը, ուր գիշեր մը անցունելով՝ կառավարող մեկնեցանք դէպի Տիէփ. անկէջ չողնատ մեղ Տուփը սարաւ: Դարձեալ կառավարման մ'առաւ մեզ ու «Վիգ-թորիա Պրիմ», այն է Լոնտօնի դուռը տարաւ:

Փոխանակ տարաւ բնակարան, աւելի ճիշդ կը լինէր ըսել թէ սա ուրիշ եւմ առանց իմ գիտնալուս: 22 ժամու ցնցում մը, Մարտի 11-ին մինչև Փարիզ, գիշերի գլուխ դարձուցեր էր գլուխս: Այս մեծ ստանդարտի մէջ գրէթէ ժամանակ չի ունեցած չորս կողմն նայելու: Անտի գիշերային Լոնտօնի գրկուեցանք: Ըստ իմ տակաւին Մարտի 11-ի մէջ կը համարէին լինել:

Գեոտտի պատանի մը, իր 14 տարեկան, կարմիր գլխարկով՝ որ Տ. Ա. սկզբնաւ ռեյն ունէր վրան, կարմիր բաճկոնակով, իր թէ մեղի կը սպասէր: Դիմաւորեց մեզ ժպտելով և մի քանի բառեր հնչեցնելով: որոնք կարծեմ բարի զգուշաց մաղթելու սահմանուած էին: Տեսնելով որ չենք կարող պատասխանել իր սիրովոր ողջագոհարանքը, միշտ զըւարթ ու գոհ դէմքով, աչք ընաւ որ իրեն հետեւինք:

Աւելի քան կիս ժամ քալելէ ետք՝ հասանք մի շէնք: Ան և փառաւոր, ընդհանուր բանակետող Փրկութեան բանակին, Թագուհի Վիգթորիա փողոցը, թիւ 101:

Զանազան պաշտօնով անձինք ընդունեցին մեզ համակրանքով: Զանազան հարցումներով ըրին. պատասխաններս գրի առնուեցան: Աստ ևս, երկու տեսէ և ամեն դասակարգէ ու տարիքէ մարդիկ, անխորտր զբաղեալ էին զանազան գործե-

հրաւիրեց «Տիգրիս» նոր թերթը իրեն վրայ՝ գիտակցութեամբ թէ առաջագահական տեսութիւնն իրաւաբանական համար աննպաստ զիտողութիւնովը մէկտեղ կը յարէ ներկայիս մէջ ցոյցներ անողներուն համար. «Յիւրաի երբեմն երբեմն եւրոպական տէրութիւններն արթննանք, սակայն դանդաղ արթննանք, սակայն համար խեղճ Հայ ազգի արեւմտահայ չի խաղանք»։ Դեռ իր գոյն անյայտ պահող այս նոր թերթի սոյն զիտողութիւնները շատեր կը նկատեն իբր յայտարարութիւն մը որոշ մի ուղղութեան հակելու և ցուցամուլ յեղափոխականներին հակառակելու. իսկ վերջին թերթ թուոյն (յուն. 22) մէջ մի բողոք կը կարդանք այս առթիւ որ կը կշտամբէ Տիգրիսի խմբագրութեան «աշխուրջ» հակել «այսպիսի գրիչներուն» և բարձրութիւնը ճանչնալ օսմ. պանդի գրաւման որպէս թէ «Տէյլի Նիւզ» գոված է երբեք անոր բարձրութիւնը նը եայն։ Անշուշտ այս յարգելի բողոքողին շատերն յանձն կառնէին պատասխանել, բայց քանի որ «Տիգրիս» ինք պատասխանատու է իր խմբագրականներին, ամեն մարդ ազնիւ կը սպասէ յաջորդ թուոյն. Մենք կը ցանկանք տեսնել որ «Տիգրիս»ը անոյեան կանգնի իւր ըսածներն մինչև վերջ պաշտպանելու, ոչ թէ այն նկատումով թէ օսմ. պանդի գրաւման և նմանօրինակ ցոյցերի բարձրութիւնն ու ստորութիւնն «Տիգրիս»ի տեսութիւններով հաստատուելու պէտք կը զգանք — ամեն լրջախոհ Հայ գիտէ թէ ի՞նչ եղաւ ատենց հետեանքը — այլ իր խմբագրականներին վարկը իր բարձրութեանէն ընկած չտեսնելու դիտումով կուզենք որ «Տիգրիս» ինք իր խօսքին տէր ելլայ։ Ի հարկէ այժմ խմբագրութիւնը կը տառապի այրող երկու հարցերի մէջտեղը — իր արժանապատուութիւնը թէ քանի մը բաժնորդներ պահելու է։

գիտենք որ մեղքը մտած է յաշխարհ գրէթէ մարդու հետ միեւնոյն ժամանակ։ — Եւ Յիսուս Քրիստոս մարմնացած է որ բառնայ զայն։ — Այո՛, անշուշտ, քոյր իմ. և եթէ մեր ազգաբանութեան վրայ մասնաւոր տեղեկութիւն մ'են ունենալ կը փափագիք, սա է որ Հայ ժողովուրդն բոլոր Ասիոյ մէջ առաջինն եղած է յորում արմատացաւ քրիստոնէութիւնը։ Յոյները կան արգարեւ, որոնք առաջին քրիստոնէայ ազգն են. սակայն նոքա բնիկ ստիական ծագում չունին. նոքա գաղթականութիւն մ'են։ Մեր եկեղեցին տասնհինգ դարու եկեղեցի է։ — Հասկնա՞նք դարու եկեղեցի։ Բողոքական էք դուք։ — Իսկապէս բողոքական ազգ մ'ենք, թէ որ բողոքականութիւն ըսելով Հռովմէական եկեղեցւոյ ինչ ինչ վարդապետութեանց դէմ բողոքով հասկնանք։ Մեր եկեղեցւոյ դաւանութիւններն ամփոփուած են «Հաւատաւ» կոչուած հանգանակին մէջ։ — Թուրքերն արդեօք յիշաւի այդ հաւատոյ համար կը հաւանեն ձեզ։ — Աս երևոյթն այդ չէ պատճառը.

Տեսնանք ի՞նչպէս դուրս պիտի գայ։

ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԱՆԻ ԾՈՎԱՓԻՆ ՎՐԱՅ

Ամեն տեղ տիրած խորին լուսթիւն, կարծես թէ մեռած լինի բնութիւն. նստած սգաւոր, պանդուխտ միայնակ, Ո՛հ, քեզ եմ տեսնում, ո՛վ փայլուն լուսնակ։

Աշխարհի սկզբից դու մինչ ի վախճան, Երկնական արով առնում ես չըջան. Ո՛հ, դու տեսել ես Հայ ազգ բարեփառ, Արդեօք տեսնում ես նորա ցաւանճար։

Արդեօք դու ևս խղճալուս նման, Տեսած Հայաստան ժանտութիւն կոխան, Թափում ես աչքիցդ աղի կաթիլներ Եւ սրտիդ միջում ցցվում են նետեր։ Գար է քո սիրտը և խղճդ մեռած. Գանի՛ արիւններ, քանի՛ կոտորած Տեսար, լռեցիր և դարձեալ պայծառ, Հայ երկրի վրայ կապում ես կամար։

Չայն տուր, ո՛վ ծովակ, ինչո՞ւ լուսն ես, Ողբակից լինել չկամի՛ս դժբաղդիս։ Ծարժեցէ՛ք, զեփեւք, ալիքը վէտ վէտ, Խառնեցէ՛ք արտասուքս այս ջրերիս հետ։

Հայաստանի մէջ անցքերին վրայ Սկզբից մինչև այժմ, խնդրեմ, ինձ աւսա՛։

Մի՛թէ՞ միշտ այդպէս կը մնայ Հայաստան

Փշալից ա՛պապտ, երբեմն բուրաստան։ Մի՛թէ՞ միշտ այդպէս ազգը խղճալի կը լինի ծառայ օտար իշխանի։

Մի՛թէ՞ Աստուծոյ աթոռի մօտին Անարժան է Հայն և հայի որդին։

Արդեօք գալու է մի օր, ժամանակ, Տեսնել Մասիսի գլխին մի դրօշակ Եւ ամեն կողմից պանդուխտ Հայազգիք

բայց ի հարկէ, եթէ մենք ալ մահմէտական լինէինք, այս տառապանքը պիտի չը կրէինք։

— Ի՞նչ պատահեցաւ, ի՞նչ տեսար. չնորէ՛ք ձեր մանրամասն պատմելու։

— Ուր տեղ։

— Հայաստանի մէջ։

— Եւ Հայաստանէն չեմ։

— Հապա դուք Հայ չէ՞ք։

— Այո՛, բայց Կ.պօլիս ծնած եմ. Պօլիս Հայ գաղթականութիւն կայ թուով հարիւր հազարէն աւելի։ Պօլսէն դուրս անցած բաները իւրոյ գիտեմ։ Պօլսոյ մէջ ալ միայն իմ եղած կողմս, Ղալաթիոյ մէջ անկիւնն, ինչ որ պատահեցաւ, զայն միայն աչքով տեսայ և գիտեմ։

— Այո՛, աչքովիդ ինչ որ տեսաք, զայն միայն կուզէի լսել։

Պատմեցի իրեն մանրամասնօրէն 1896 օգոստ. 26ին և հետեւեալ օրեր Ղալաթիոյ մէջ բոլոր տեսածներս, սարսափելի դէպքեր, որոնք յայտնի են արդէն ամեն Հայու։ Երբ աւարտեցի,

— Ժամ է ճաշի, ըսաւ Տիկինը՝ մեքենարար ցատկելով տեղէն։ Կը գլխէի դէմքը, զայրագին կերպէր։

(Շարունակելի)

Դիմել դէպ իւրեանց սիրուն հայրե. նիք։

Դժուար (1) այդ. միայն, Տեսնա՞նք վերին, Կենդանացրու Հայութեան հոգին. Ծագիր նոցա դուք լոյս գիտութեան, Որով իբր էակը նոքա բանական, Կը ճանաչեն մարդուս կեանքի խորհուրդը, Կը լինին գործովք Տիրոջ փառաբան։

ԲԱՅՅԻ

ՆՈՐ ԹԵՐԹ

Պուկարիտի վառնա քաղաքէն մի ծանուցում ստացանք որ կիւմացունէ թէ այդ քաղաքի մէջ փետրուարի սկիզբներ (Հ. Տ.) մի նոր կիսաշաքաթաթերթ ալ պիտի հրատարակուի «Դարձում» անուն, ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողներ, վառնաի մէջարդէն կը հրատարակուի «Իրաւունք» անուն մի կիսաշաքաթաթերթ. լսած ենք թէ «Հայելի» անուն մի թերթ ալ կը հրատարակուի կամ կը հրատարակուէր. ծանուցուած է թէ «Տարուս» անուն մի թերթ ալ պիտի հրատարակուի «Կատակ»ին յաջորդելով որ դադարած է այժմ. երբեմն «Խուզակ» ալ կը հրատարակուէր որ վերջերք փոխադրուեցաւ Բուսնուք. Հիմա ալ Տիարներ Գամեր Արշալիքի և Ե. Շաւարշի խմբագրութեամբ «Դարձում» կիսաշաքաթաթերթը կուգայ աւելնալ միաներին վրայ. Թո՛ղ բարով գայ և մենք իրեն յաջորդութիւն կը մաղթենք եթէ ազգին օգտակար ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ ինչպէս ինք յայտարարած է իր ծանուցագրի մէջ։

Բայց թո՛ղ ներուի մեզ մի գիտութիւն ալ այս առթիւ. Լրագիրներ թիւն աւելցուեցու տեղ, արդէն գտնուածներն վիճակն ապահովու են և աշակցութեամբ անոնք աւելի արդիւնաւոր դարձանելու աշխատելը մի՛թէ՞ աւելի օգտակար չլինի թէ՛ ազգին և թէ՛ խմբագրական մարմիններին։ Արդէն մի կիսաշաքաթաթերթ, «Իրաւունք», կը հրատարակուի վառնաի մէջ, որ նիւթապէս շատ քաջալերուած վիճակի մը մէջ ալ չերկիր. ինչո՞ւ չօղնել անոր և զատէն լրագիր մը հրատարակել որով երկուքն ալ տկար վիճակ մ'ունենան։ Ուրիշ բան է եթէ նոր թերթի խմբագիրները տարբեր գաղափարներէ կառաջնորդուին, տարբեր սկզբունքներ կը ծառայեն. բայց այս նոր հրատարակուելիք կիսաշաքաթաթերթի խմբագիրներն արդէն «Իրաւունք»ի մէջ գործներ էին. Գուցէ մեզ անյայտ պատճառներով «Իրաւունք»էն բաժնուած և մի նոր թերթ ալ իրենք հիմնելու ձեռնարկած են։

«Դարձում»ը իբրև Պուկարիտ հրատարակուող թերթ, բայց ի այլև այլ կարևոր պարունակութիւններէ կը խոստանայ լայն տեղ մը յատկացուել երկրին Հայ գաղթականութեան ազգային, բնիկբային ու ընտանեկան կեանքը շօշուփող խնդիրներին։

(1) Դժուարը անհնար ըսել չէ։

ԽՄԲ.

Տարեկան բաժանորդագիրն է Պուկարիտի համար 10 ֆրանք և արտասահմանի համար 12 ֆրանք. «Իրաւունք»ն ալ թէև անցած տարիի կէսէն սկսած փորձեց այդ բաժնորդագիրով հրատարակել, բայց այս տարեգլխին յայտարարեց թէ այդ փորձ սուղի նստած է իրեն և բաժնորդագիրը բարձրացուց Պուկարիտի համար 12 ֆրանքի, իսկ արտասահմանի համար 16 ֆրանքի, շաբաթը 2 թերթ զրկելով։ Թերեւս «Դարձում»ի հրատարակչներն աւելի բաղաւոր լինին այդ կրկին փորձի մէջ։

Տ. ԵՍԱՅԻ ԵՍԱՅԵԱՆԻ ՍՊԱՆՆՈՒԻԼԸ

Զմիռնէն կը հաղորդեն թէ այն տեղի առաջնակարգ վաճառականներէն Տ. Եսայի Եսայեան յունուար 12/24ին երկուշաբթի երեկոյ ժամ Տիւտեններ քարափին (քէ) վրայ, իւր տուն գնացած ժամանակ, տան դուռէն մէկ քանի քայլ հեռուն, դանակի 4 հարուած ստանալով ինկեր և անմիջապէս հոգին աւանդել է։ Երեքշաբթի օր մեծ հանգեսով կատարուեց է թաղումը։ Ոճրագործը դեռ չէ ձերբակալուած։

ՄԵԾ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԹԻՒՐԲԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Պէլլրատի «Մալէ Նովինէ» կիսապաշտօնական թերթը կը կարծէ գիտնալ թէ վիէննայի և Բէթէրսպուրկի կառավարութիւնները Մակեդոնիաի ինքնավարութեան նկատմամբ բառակցութեան մէջ կը գտնուին այս րոպէս։ Երկու կառավարութիւններն ալ քննութեան առած են մի ծրագիր որի համեմատ երկու մասի պիտի բաժնուի Մակեդոնիան. արևելեան մասին մի պուկար կառավարիչ պիտի տըրուի, արևմտեան մասին ալ մի սերպ կառավարիչ։

Սերպիտի մայրաքաղաքի կիսապաշտօնական թերթին տուած այդ տեղեկութիւնը, որ բուլղոյին վերապահութեամբ միայն պէտք է ընդունել, նշանակութեան արժանի է անոր համար որ ցոյց կուտայ թէ Սերպերը հաւանօրէն ի՞նչ պահանջներ պիտի անեն եթէ Յունաստանի Եւրոկիոս իշխանին կրէտէի կառավարչական ընտրելութիւնն ընդունուի։

— Բօքէնհակէն կը հեռագրեն թէ «Պէլլրնկսքէ Թիւննտէ» լրագիրը սուտ կը հանէ այն լուր թէ Եւրոկիոս իշխանին կրէտէի կառավարչութեան ընտրելութեանը ամենէն առաջ ոյժ տուողը եղեր է Տանիմարքաի թագուհին, իսկապէս մայր կայսրուհին և Կալէսի իշխանուհիին նամակներ գրելով։

— «Յրանքիւրթըր Չայթունկ» լրագրի Կ.պօլի թղթակիցը կը գրէ հետեւեալը.

«Ռուսական դեսպան Տ. Զինովիեվ իր պաշտօնակիցներէ մի քանիին իմացուց որ եթէ տէրութիւնները չընդունին Եւրոկիոս իշխանին կրէտէի կառավարչութեան ընտրելութիւնը,

Ռուսական դեսպան Տ. Զինովիեվ իր պաշտօնակիցներէ մի քանիին իմացուց որ եթէ տէրութիւնները չընդունին Եւրոկիոս իշխանին կրէտէի կառավարչութեան ընտրելութիւնը,

Պուլ-
և
անք-
տա-
բաժ-
յց այս
է այդ
բաժ-
արիւր
ասա-
բաժը
Շար-
բաղ-
մէլ:

ԻԼԸ

այն-
աննե-
նուար
ամ 8ի
իւր
դու-
անակի
անմի-
երեք-
րուեր
ու չէ

Ը,
Ան

կիսա-
գիտ-
լուրկի
ոնիւր
բա-
յս բո-
ններն
ազգիւր
բաժ-
մասին
տըր-
սերպ

սպաշ-
դ տե-
սպա-
նիւլ,
ը հա-
պերը
պիտի
ոս իշ-
ընտ-

ն թէ
զիրը
ըկիտ
թիւան
ը ոյժ

ունկ»
ը գրէ

ոյլիւ
իմա-
չըն-
ուտէի
իւնը,

Ռուսիա իր նաւատորմի յետ պիտի
կանչէ Կրէտէնէն :
Թէն մի քանի լրագիրներ փութա-
ցած էին հրատարակել թէ Ալմանիա
համաձայն է Եւրոկիոս իշխանին հա-
մար Ռուսիա արած առաջարկին ,
բայց այդ չէ հաստատուած դեռ մին-
չև հիմա : Գործին տեղեակ թրքական
շրջանակներին մէջ կը հաւատեն որ
եթէ տէրութիւններն առանց Ալմա-
նիաի հաւանութեան ընտրեն Եւրոկիոս
իշխանը , Ալմանիա անմիջապէս կը
տէնէն յետ պիտի կանչէ «Օլտէնպուրկ»
մարտանաւը : »

— «Թայմըզ» կըսէ թէ Կրէտէի
մահմետականները սուլթանին մի
հանրազօր զրկեր են Եւրոկիոս իշխա-
նի ընտրելութեան դէմ :

— Յանաստանի լրագիրներին մէջ
հրատարակուածին նայելով , Եւրոկիոս
թագաւորը գործաւոր դասակարգե-
րի կողմէն իրեն ներկայացած մի պատ-
ուիրակութեան հետեւալ խօսքերը
խօսեր է .

«Յունաստանի քաղաքական ներկայ
վիճակի պատճառն այն եղաւ որ ժո-
ղովուրդը չընդունեց Կրէտէի ինքնա-
վարութիւնը որը տէրութիւնները
առաջարկած էին : Եթէ կրէտական
խնդրին պատճառով ժողովուրդը ոտ-
քի ելած չլինէր , եթէ ամենքն ալ
պատերազմ պողացած չլինէին , մեր
վիճակ այսօր բոլորովին տարբեր պի-
տի լինէր : Ես ձեռքէս եկածին չափ
գիմազերեցի ատոր , որովհետեւ կը տես-
նէի թէ պատրաստուած չէինք , ինծի
պատասխանեցին թէ երկիրը բաւա-
կան միջոցներ ունի որոնցմով ապա-
հովուած կերելի յաջողութիւնը : Ես
գարձեալ և գարձեալ հակառակեցայ ,
ի՞նչ կրնայի ընել ատկէց առեւի ... :

Թագաւորական ցեղին դէմ գաղա-
փարներ սկսեր են տիրել ժողովուրդին
մէջ , Շատ լաւ . ես կրնամ վաղը թո-
ղուլ Յունաստանը և երթալ : Ի՞նչ
պիտի ընէք . հանրապետութիւն պի-
տի հրատարակէք . բայց ո՞վ պիտի
կառավարէ ձեզ . իմ տեղս ո՞վ պիտի
անցնի :

Ամեն ինչ կառավարութենէն կա-
խում ունի : Թող ժողովուրդը որոշէ
ո՞ր մարդը որ կը կարծէ թէ ամենէն
աւելի կարող է զինք կառավարել ներ-
կայ հանգամանքներին մէջ , ես ալ
անմիջապէս անոր ոյժ կուտամ : Ժո-
ղովուրդն ինք պէտք է ընտրէ իր ա-
պագայ կառավարութիւն , ես ալ
պէտք է պաշտպանեմ ժողովրդի շա-
հերը , պէտք է պաշտպանեմ ժողո-
վրդի ընտրածը :

Իմ գերդաստանիս վրայ կուգին
ձգել եղած պատերազմին պատասխա-
նատուութիւնները : Բայց ժողովուր-
դը չէ՞ր որ պատերազմ հրատարա-
կելու կողմը բռնեց , կրէտական խըն-
րի ունէ կերպով խաղաղական լուծումը
և թիւրքիս հետ ունէ կերպով հա-
մաձայնութիւնը մերժելով ... :

Կը դարմանամ որ կը գտնուին քա-
ղաքականութեամբ զբաղող մարդեր
որոնք կը համարձակին այսօր կաս-
կածներ յայտնել թագաւորական իշ-
խանութեան գործերին վրայ , մինչ-

դեռ այդ միջոցն քաղաքական անձ-
նատուութիւններ իբրեւ թագաւորա-
կան խորհրդակիցներ իմ առջև եր-
գում ըրած ժամանակին , անդադար
կը յայտարարէին թէ շատ ուրախ են
որ զիս իրենց երկակայածէն բոլորո-
վին տարբեր մէկը գտած են : Այսպէս
Տ. Լէվիտիս — Տէլիեանիի նախարա-
րութեան ծովային նախարարը որ
պատերազմի միջոցին նաւատորմի ը-
րածներին մասին յուզիչ յայտնութիւն-
ներովը ծանօթ է — մի օր պալատ ե-
կաւ ինծի «Եւրախութիւն յայտնելու և
կը տեսնէք թէ հիմա ինչե՞ր կը գրէ
լրագիրներին մէջ : »

Թագաւորը վերջացունելով իր
խօսք , խորհուրդ տուեր է ժողովըր-
դին որ երբ հայրենիքը այսպիսի
տագնապալի վիճակէ մը կանցնի , ժո-
ղովուրդը պէ՞տք է իր սովորական
հանգարտութիւն չկորսնցունէ :

— Բէթէրպուրկէն կը հաղորդեն
«Բօլիթիւն Քորէսօնտէն»-ին թէ
Ռուսիա յայտարարեր է որ եթէ
Եւրոկիոս իշխանի ընտրելութիւնը
չընդունուի վերջապէս , ինք իր նաւեր
կը քաշէ կը տանի Կրէտէնէն քանի որ
կրէտական խնդրը գրէթէ անլուծե-
լի դարձած կերելի իրեն :

— «Յրանքֆուրթըր Չայթունկ»-ի
Կ.պօլսէն թղթակիցը կըսէ որ Մուրա-
վիէթի կոմսէն սուլթանին եկած ծա-
նուցադիրը կը յայտարարէ որ Չարի
անյողողդը կամքն այս է որ Եւրոկիոս
իշխան Կրէտէի կառավարիչ ընտրուի :
Եթէ եւրոպական տէրութիւններ
մարտանաւները քաջութիւն Կրէտէի շու-
րերէն , Կրէտէի բոլոր մահմետական
ները կեանքը վտանգի կենթարկուի :
Իսկ միւս կողմէ ալ Չարը շատ լաւ
կարող է թշուալ չտալ որ թիւրքիս
զօրք զրկէ Կրէտէն :

ՄԱՅՐԱՊՈՏՆ-ԱՐԵՎԵԼԻ ԴՈՐՄԵՐԸ

Կը հաստատուի այն լուր թէ Ան-
դրիա Թալիէն վան չինական նաւա-
հանգստին վաճառականութեան հա-
մար բացուելու մասին արած պահան-
ջէն յետ կեցեր է :

Արկէզ գաւ , «Թայմըզ»-ի և «Տէյլի
թէլէգրաֆ»-ի հրատարակած հեռա-
գիրներին նայելով , Չինաստան որո-
շեր է Ռուսիային և Ալմանիային դիմել
3 կամ 4 հարիւր միլիոն ֆրանքի (այ-
ժմ կըսուի 100 միլիոն ռուպլի) փո-
խառութեան համար որի մասին ասկէ
առաջ Անդրիաի հետ բանակցութեան
մէջ էր :

Այսու ամենայնիւ , «Տէյլի Թէլէգ-
րաֆ» փետր. 3ի թիւին մէջ կըսէ թէ
Լոնտոնի իրազեկ չըջաններին մէջ չեն
հաւատար թէ Ռուսիա և Ալմանիա
միասին որոշած լինին 100 միլիոն
ռուպլի չինական մի փոխառութիւն
հրապարակ հանել :

— Օտէսաէն կիմացունեն «Թայ-
մըզ»-ին թէ փետր. 1ին այնտեղէն մի
յաժաւորակ ճանաչող եղած է Ծայրա-
գոյն Արեւելք երթալու համար :

— Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ
արժանահաւատ միադրելու բխած տե-
ղեկութեան համեմատութիւն Չէուի մէջ

ալմանիացի Շուլց նաւաստին սպաննող
չինացին ձերբակալուեր և չինական
դատարանէն դատապարտուելով ըս-
պանուեր է :

ԹԻԻՐԲԻԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տարտանէլէն (Չանաք քալէսի) կի-
մացունեն որ անցած շաբաթ իրիկուն
երեք անգամ երկրաշարժի ցնցում
եղեր է այնտեղ :

— Վիէննաէն անգլիական լրագիր-
ներին տուած մի հեռագիր կիմացու-
նէ թէ երբեմն սուլթան համիտի սի-
րելին և անոր գլխաւոր խորհրդա-
կիցն եղող Իզզէթ պէյ ձերբակալուեր
է :

— Սուլթանի քարտուղար և նախ-
կին սիրելին եղող Իզզէթ պէյի ձեր-
բակալութեան նկատմամբ Կ. պօլսէն
«Թան»-ի թղթակիցը հաղորդած է
հետեւեալը .

Իզզէթ պէյի երկրորդ աղան որ
Փարիզի հանքային վարժարանի աշա-
կերտներէն երկրաշարժի մէջ , իրեն
վրայ քաղաքական մի ամբաստանու-
թիւն լինելով թիւրքիս կանչուած և
յետոյ առանց հրամանի Կ.պօլսէն Ֆը-
րանսա վերադարձած էր : Այդ մի-
ջադէպէ օգուտ քաղեցին Իզզէթ պէ-
յին պալատին մէջ ունեցած թշնամի-
ները և մասնաւորապէս մոլեռանդ
չէյս Ապտուլատան :

Վիէննաի «Նայէ Ֆրայէ Բըէսէ»
լրագրին Կ.պօլսէն և Լոնտոնի «Տէյլի
նիւզ»-ին ալ Պէրլինէն տեղեկութիւն
տուած են թէ Իզզէթ պէյ երեքշաբ-
թի առաւօտ Եւրալըի պալատն եր-
թալու միջոցին յանկարծ ձերբակալ-
ուեր է իբրեւ տէրութեան մտտիչ :
Իր թշնամիներ կը հաւատեն թէ տէ-
րութեան կարեւոր գրութիւններ ձեռք
անցուցեր էր որոնք իր տղան թիւր-
քիսէն հեռացած ժամանակ առած ի-
բրեւ հետ տարած է , ինչպէս նաեւ մե-
ծագումար գրառներ :

— Կ.պօլսէն փետր. 2ին կը հեռա-
գրեն «Թան»-ին . «Պուլկար կառավա-
րութիւնը պաշտօնապէս բողոքեց այն
հալածանքների դէմ որոնց ենթար-
կուած են Իւսքիւպի և շրջակայների
պուլկար ժողովուրդները , պահուած
զէնքեր գտնուելէն ի վեր : Իւսքիւպի
բանտերը լեցուած են պուլկարների
երեւելիներով որոնցմէ շատեր տան-
ջանքների ենթարկուած են հարցա-
քննութեան համար : »

— Կ.պօլսէն կը հեռագրեն փետր.
3ին թէ Պրուսիաի նահանգի Պալմը-
սէր դաւառին մէջ երկրաշարժ եղեր
է որ ծանր վնասներ պատճառեր է :

— Կ.պօլսէն կը հեռագրեն փետր.
3ին թէ մանրէաբանական աշխատա-
նոցի անօրէն Տօքթօր Նիքօլա բժիշ-
կը արջառնելի ժանտախտի միջոցով
գտեր է :

ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Իտալիայի մէջ անգործութեան և
թշուառութեան պատճառով խռովու-
թիւնները կը շարունակուին : Թօրքէ

տի Անունձիադաի մէջ 2000էն աւելի
մարդեր քաղաքապետութեան ապա-
րանքը գնացեր են պողալով . «Անո-
թի Կ'նք» մի քանի ամսէ ի վեր է որ
ա՛լ չենք աշխատիր , աշխատանք և
հաց կուղենք , ուտել կուղենք : » Նա-
փոլի մէջ ալ նոյնպէս խռովութիւն-
ներ պատահեր , մի հացագործի խա-
նութ կողոպտեր են և ոստիկանները
վրայ հասնելով հազիւ հանդարտեցու-
ցեր են :

Հոովմի մէջ ալ Երեսփոխանական
ժողովատան առջև ցոյց պիտի անեն
եղեր փետր. 1ին և 2ին , բայց ոստի-
կանութիւնը ժամանակին իմանալով ,
ցոյցերի առջև առեր է :

— Բէթէրպուրկէն կը հեռագրեն
թէ Սախարով զօրավարը Ռուսիաի
ընդհանուր սպայակոյտի գլուխ նշա-
նակուեր է :

— Նիւ Եւրօքէն փետր. 2ին կը հե-
ռագրեն թէ Րոտ.Այլէնտ նահանգի
Բրովիտէնս քաղաքին մէջ երեք ոտ-
նաչափ ձիւն նստած է փողոցները :
Գործերը դադարած են : Շատ անձեր
զոհ գնացեր են փոթորիկին :

— Դարձեալ Նիւ Եւրօքէն փետր.
2ին տրուած մի ուրիշ հեռագիր կըսէ
թէ ամեն կողմէ եկած լուրերը կիմա-
ցունեն որ փոթորիկները շատ մեծ
վնասներ պատճառեր են : Կը կար-
ծուի որ թէ՛ ցամաքի և թէ՛ ծովի
վրայ շատեր զոհ եղած լինին :

Պոսթոնի մէջ , հրդեհը իմաց տըր-
ուելու կարգադրութիւնները խան-
դարուեր են . զիշերը քաղաքին մէջ
և արուարձանները շատ հրդեհներ
պատահեր են : Պոսթոնի հետ հաղոր-
դակցութեան միջոց մնացած է միայն
Ուսթըրի հետ կապուած հեռաձայնի
(թէլեֆոն) գիծը . մի քանի կէտերէ
երկաթուղիով ալ հաղորդակցութիւն
հաստատուելու յաջողեցան : Մինակ
Պոսթոնի մէջ եղած վնասը մէկ միլիոն
տոլարը կանցնի :

Կիմացունեն թէ Միացեալ Նա-
հանգների հիւսիս-արեւելեան ծովե-
զերքին վրայ 36 մարդ կորած է ո-
րոնցմէ 33ը նաւաստի են եղեր :

— Ֆրանսայի ոռոսական նոր դես-
պան Տ. Ուսուսօֆին մասնաւոր ուն-
կեղրութիւն չնորհեց Նիքօլա Չարը
փետր. 1ին : Այդ ունկեղրութեան
միջոցին որ անսովոր կերպով երկար
տևեց , Չարը նոր դեսպանին պատօ-
նաթուղթերը յանձնեց և հրահանգ-
ներ տուաւ : Դեսպանը նոյն օր պիտի
մեկնէր Բէթէրպուրկէն Պրիւսէլ
գալու համար ուր իր անհատական
գործեր կարգադրելով պիտի վերջա-
ցունէ և մէկ շաբաթէն պիտի գայ Փա-
րիզ , իր նոր պաշտօնատեղ :

— Միւնիխի «Ալէմանե Չայթունկ»
լրագիրը կը գրէ թէ Պիւրպիտի նախ-
կին թագաւոր Միլանի Պէլկրատ վե-
րագառնալուն վրայ , Ռուսիա պահան-
ջեր է Պիւրպիտէն որ 1890էն ի վեր
անվճար մնացած 5 միլիոնի չափ պարտ-
քը անմիջապէս վճարէ իրեն :

— Անգլիացի սպարապետ Լօքհարտ
որ այս օրեր կալիպթա եկած է , Ան-
գլիա պիտի վերադառնայ : Նա կը
յայտարարէ այժմ թէ պէտք չէ ե-

ընկերական ցնորքներուն հանդէս
կան սահմանադիր գործերի վիճա-
կին վրայ, Ա. Ֆրիտիները, այդ ապա-
տաժ մահաւորականներ, դիւրաւ չը
պիտի հնազանդին և առաջիկայ դարու-
նին հարկ պիտի լինի ամեն բան նորէն
ուսել:

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ
ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
“ԱՐՄԵՆԻԱ”
Ժ. Գ. ՇՐՋԱՆԻՆ
(1897 ՕԳՈՍՏՈՍ—98 ՅՈՒՆԻՍ)

Պայմանները դրուած են թերթին
հակառէ «Բաժնորդագրութիւն» վեր-
նագրին տակ:

ԾԱՆՈՒ ՕՐԱՑՈՅԸ

Արժ. Տ. Ղևնդ. քահանայ փառաւոր
հրատարակած 1898 թուականի պատկե-
րազարդ հայերէն և ռումաներէն Տարե-
ցոյցի (որի մասին խօսուած է Արմ. Գիւրի
35րդ թուին մէջ) պարզ տեսակէն ծախու-
կը գտնուի նաև Արմ. Գիւրի խմբագրատան
մէջ: Գինն է մէկ ֆրանք:
Իսկ լաթակազմին համար որի գինն է 1
ֆր. և 50 սենթ. և ոսկեզօծին համար
որի գինն է 2 ֆր., պէտք է դիմել կա-
նոն Արժ. հրատարակչին:

ՐԱՅՈՒՆԻ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շարունակուած է բաժանորդա-
գրութիւն. —

1. «Սամուէլ» Հատոր Ա. Բ. և Գ.
2. «Գաւիթ. քէկ» Հատոր Ա. Բ. և Գ.
վերջաբանով:
3. «Կայծեր» Հատոր Բ. լիակատար:

Երեք գրքերի բաժանորդագրին
է միասին 12 շիլլինգ. լոյս տեսնելուց
շուտ 1 անգ. ոսկի:

«Սամուէլ»ը արդէն մամուլի տակն
է և լոյս կը տեսնի Յունիս ամսին:
Բաժնի վաճառելի երկերն են՝

1. «Խոնթ և Զալալէդդին» մի
գրքի մէջ միութեամբ. գինն է 6	
2. «Խաչագողի Յիշատակարա-
նը» չորս մասերը մի գրքի
մէջ մամուլ. 5	
3. «Կայծեր» Հատոր Առաջին
(սակաւածիւ) 4 1/2	
4. «Վէպիկներ և Պատկերներ»
Հատոր Ա. և Բ. 9	
5. Խաչագողի Միջնորդութիւնները 4 1/2	
6. «Չարութեամբ» վէպ 4 1/2	
7. «Մինն այսպէս և միւսն այն-
պէս» պատկերազարդ վէպ 2	
8. «Կայէնի կտակը» 2 1/2	
9. «Տաճկահայր» 1	

Բաժանորդագրութեան և վաճա-
ռելի գրքերի համար պիտի դիմել
Mme Raffi — 270, Uxbridge Rd.
Shepherd's Bush,
London W.

ԳՐԱԿԱՆ ԱՉԴ

Ոմանք իրենց հեղինակած կամ
հրատարակած գրքերէն կը զրկեն
մեզ, Արմենիայի խմբագրատան մէջ
ծախուելու համար: Որպէս զի թէ՛
իրենք աւելորդ նեղութիւն կրած չի-
նին զրկելու համար և թէ՛ մենք ա-
ռեւէ պատասխան մը իրենց գրելու
համար, այդպիսի փափաք ունեցողնե-
րի ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք
հետեւեալ տողերին վրայ:

Նոր գրքը մը հրատարակողը նախ
2 օրինակ անկէ պէտք է զրկէ մեզ,
անոր հրատարակութիւնը լրագրա-
կան սովորութեան համեմատ ծանու-
ցուելու համար Արմենիայի մէջ «Նոր
հրատարակութիւններ» վերնագրին
տակ: Իսկ եթէ կուզէ նաեւ որ նոյն
գրքէն ծախու գտնուի Արմենիայի
խմբագրատան մէջ, պէտք է որ մաս-
նաւոր նամակով մը իմացունէ մեզ իր
պայմաններ և մեր հաճութիւն ստա-
նալէ յետոյ զրկէ մեզ մօտ ծախուելու
համար: Կը խնդրենք որ ոչ ոք չկան-
խէ մեզ այդպիսի գրաւաճառական
յանձնարարութիւն անել, առանց մեր
հաւանութիւն ստացած լինելու Հակա-
ռակ պարագայի մէջ, իրենց զրկածի
համար որեւէ պատասխան տալու պար-
տաւոր չենք համարեր մեզ:

Մեզ յայտնուելիք պայմաններն
են.

1. Գրքին զինք քանի՞ է Մար-
սէյի մէջ ծախուելու համար: Եւ որով-
հետեւ ընդհանրապէս Մարսէյէն
դուրս վաճառան քննարկէ գինը կու-
զուին այդ գրքեր, հարկ կը լինի
Մարսէյի համար նշանակուած գինն
վրայ աւելցունել նաեւ փոստի ծախ-
քը:
2. Ի՞նչ զեղչ կը լինի խմբագրու-
թեան համար եթէ կանխավճարով
ուզենք գնել. և ի՞նչ զեղչ կը լինի ե-
թէ յանձնարարութեամբ միայն ըն-
դունիլ ուզենք (այսինքն ծախուածին
միայն ստակը տալու, իսկ չծախուածը
իր տիրոջ վերադարձնելու պայմանով,
փոստի ծախքերը տիրոջ հաշուին ան-
ցնելով):

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ
ԱՐՄԵՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմենիայի շրջանի սկզբէն (օգոստոս)
բաժնորդ եղած լինել և կանոնին հա-
մեմատ իրենց բաժնորդագրին 20
ֆրանքը կանխիկ վճարել փափաքող-
ներին մի գրելութիւն տուած լինե-
լու համար, ահա մենք ծախու հանած
ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐ-
ՄԵՆԻԱ լրագրի»:

Ամեն անգամ երբ մարդ գրելու
թիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմոն
մը (10 սենթ ամերիկեան = 50 սթո-
թինք պոլկարական = 50 պանի
ռուսական և այլն) մէկ կողմ դնելու,
կը ձգէ այդ խնայողական գանձանա-
կի մէջ, ուր ձգուածը ա՛լ անկա-
րելի է որ դուրս հանուի մինչեւ որ
Արմենիայի բաժնորդագրին 20 ֆրան-
քը (40 հատ 50 սանթիմոն) մէջը լե-

ցուելով չամբողջանայ: Այդ ժամանակ
միայն կրնայ պարպուիլ, տակի կողմէն
կափարիչը դարձունելով. և պարպուե-
լէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20
ֆրանքի մի նոր խնայողութիւն ալ
գոյացունելու համար:

Գանձանակը գիւրատար փոքրիկ
բան մ'է որ մինչեւ իսկ գրպանի մէջ
կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի: Վրան
չինուած կայ նաեւ քանակաւ մը
որ գանձանակին մէջ ձգուած դրամ-
ները 5 ֆրանքի հասածին պէս, կը
սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի
գումարը ո՛րչափի հասած է:

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն
է 2 ֆրանք: Այդ գումար մեզ վճա-
րողին կը զրկենք գանձանակին հետ
մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշա-
նակուած կը լինի գնողի անունն ու
հասցեն: Եթէ ՄԻԵՆԻԱՆՈՅՆ ԱՆՁԸ,
առանց ուշանալու ժամանակին բաժ-
նորդ գրուելով Արմենիա լրագրի տա-
րեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18
ֆրանքի հետ մէկտեղ յիշեալ ստացա-
գիրը վերադարձունէ Արմենիայի
խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի
բաժնորդագրին 20 ֆրանքը վճարած
կը համարուի, որով «Խնայողական
գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն:

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ
ծախու կը գտնուին հետեւեալ գի-
րքերը որոնց առջեւ նշանակուած գի-
ններին մէջ հաշուուած է նաև զրկե-
լու փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած
(recommandé-registré) ստանալ ու-
ղղները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա-
րի (մինչեւ 2 քիլո) համար 25 սանթիմ
ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

— **ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ.**
(Յատկապէս պատրաստուած Ամերի-
կայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղ-
թականներուն կեանքի, ժամանակի և
գրամի խնայողութիւն ընել տալու
հարկ եղած դիւրութիւններն ընծա-
յելու համար): Աշխատասիրեաց
Պետրոս Ռ. Թորոքսան. Տպագր-
նիւ Երեք, Էլիաս Խալաւ և ընկ. 1897:
Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ
արդէն հոն գտնուողներին համար շատ
կարեւոր գիրք է: Գինն է 1 ֆրանք
և 25 սանթիմ:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ

(Կ. ՊՈԼՅՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՏՐՈՆ ԱԻՆՈՒՄԷ
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՍԵՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած է
ներկայացունէ ընտանեկան տխուր
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թի-
անալոյական մի հայր իւր ապական-
ուած վարքաւորքով որչա՛փ չարիք-
ների պատճառ դարձած է և վերջի
վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռք-
սպաննուած և անհետացած է աշ-
խարհէ: Գին 1 ֆրանք, (75 սանթիմ):

PURIFIEZ L'AIR
en brûlant du **PAPIER d'ARMÉNIE**
Le meilleur Désinfectant connu.

L'emploi du PAPIER d'ARMÉNIE au point
de vue de l'hygiène des habitations, est un
véritable service public.
EN VENTE PARTOUT
Gros: A. PONSOT, 8, Rue d'Angoulême, Paris. Echantillon gratis.

«Արմենիայի թուղթ»ը (հայրիկ
տ'Արմենի) որ գորաւոր հականեխա-
կան մ'է, կը մաքրէ բնակարանների
օդը: Շնչառական գործարանների
տկարութիւն ունեցողներին հանգա-
տութիւն կը պարգևէ իր անուշահոտ
բուրմոններով իր եւ իրենց ներքին առող-
ջութեան հոգ տանող ամեն մարդի
բնակարանին մէջ անհրաժեշտ պէտք
է: Նոյնպէս շատ պէտք է ճանապարհու-
թեան մէջ, ինչպէս օթեւանին (hôtel) սե-
նեկի օդը մաքրելու համար, քանի որ
մարդ չպիտի թէ իրմէ առաջ հոն
բնակած անձը շատ կամ քիչ առողջ
մէկն էր:

Մարսէյի մէջ կարելի է ստանալ
«Արմենիայի թուղթ»ը Արմենիայի
խմբագրատանէն ալ, ուր պահեստի
(dépôt) դրուած է, հետեւեալ վրինքով:
35 սանթիմ է մէկ տետրակը որ
կը պարունակէ ծխելիք 8 թերթ
(մէկ թերթը 3 կտորէ կը բաղկանայ
և ամեն մէկ կտորին վրայ տպուած է
Papier d'Arménie եւ չինող գործա-
րանատէրին ստորագրութիւնը A.
Ponsot: Մէկ գեղեցիկ տուփ որ կը
պարունակէ 12 տետրակ եւ 2 ալ թի-
թեղէ թղթակալ, 3 ֆրանք եւ 60
սանթիմ է:

Մարսէյէն դուրս զրկուելու հա-
մար 1 տետրակի գինն վրայ պէտք է
աւելցունել նաեւ փոստի ծախքը 15
սանթիմ: Նոյնչափ փոստի ծախքով
կարելի է զրկել մինչեւ 5 տետրակ
միւսնոյն ծրարի մէջ դրուած: Մէկ
տուփի գինն վրայ պէտք է աւելցու-
նել փ. սթի ծախքի համար 20 սան-
թիմ:

Ապահովագրուած (recommandé-
registered) զրկուիլ ուղղները պէտք
է վճարել նաեւ ապահովագրութեան
ծախքը որ է 25 սանթիմ 1 ծրարի
համար: 18—26

ՏԵՐԹԵՆ—ԽՐԱԳՐԻՆ

Գ. ՊՈՐՏՈՒՄԱՆԵՆ

ՄԱՐՍԵՅԻ

Հայերէն տպագր. Գ. Պոստոպուկանի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Midi
9, Quai du Canal, 9